

Posudek oponenta diplomové práce

Autor: Pavla Šamlotová

Název práce: Terapeutický charakter sociálního zemědělství

Oponent: Dr. Dana Moree

Kriteria hodnocení:	Hodnocení (1 – 4):
Zdůvodnění relevance tématu vzhledem k oboru Studia občanského sektoru <i>Je téma relevantní vzhledem k oboru? Je dobře zdůvodněno?</i>	2
Stručné slovní hodnocení: Téma je pro studijní obor relevantní, zdůvodnění by ale mohlo být přesnější.	
Kvalita teoretického/konceptuálního rámce práce <i>Nakolik je obsah rámce relevantní vzhledem k tématu práce? Do jaké míry byla studovaná literatura představena přehledně a kriticky? Byla použita zahraniční literatura?</i>	3
Stručné slovní hodnocení: Autorka představuje kompilaci různých teorií, zároveň z teoretické části nevyplývá, co rozumí pod pojmem „terapeutický charakter sociálního zemědělství“.	
Formulace cílů, výzkumných otázek či hypotéz <i>Jsou dostatečně konkrétní a jasné? Odpovídají tématu práce a jejímu teoretickému/konceptuálnímu rámci?</i>	1
Stručné slovní hodnocení: Výzkumné otázky jsou formulovány jasně a srozumitelně.	
Metody získávání a analýzy dat a jejich použití <i>Je vhodně zvolen, zdůvodněn a v průběhu výzkumu realizován design výzkumu/výzkumný rámec? Jsou využité techniky sběru dat, vzorek a metody analýzy dat dobře popsány, zdůvodněny a realizovány v rámci výzkumu vzhledem k výzkumným otázkám? Jsou diskutovány limity výzkumu a jeho etické aspekty?</i>	3
Stručné slovní hodnocení: Autorka se odvolává na analýzu nakonec jen 4 rozhovorů, přičemž pouze 2 jsou dělány s klienty sledovaného podniku. To autorka hezky zdůvodňuje, zároveň ale nedoprovází sledovaný vzorek žádnou další terénní metodou, která by byla v textu jasně popsána. Velmi hezky je však popsána metodologická část práce.	
Kvalita závěrů práce <i>Byly naplněny praktické nebo teoretické cíle a zodpovězeny výzkumné otázky práce? Jak byla formulována praktická doporučení, pokud byla cílem práce?</i>	3
Stručné slovní hodnocení: V závěrech z mého hlediska chybí jasná odpověď na výzkumné otázky, autorka v závěrech jen shrnuje předešlý text.	
Práce se zdroji <i>Je v práci dodržen jednotný standard odkazů na literaturu a prameny? Byly v práci použity zdroje uvedené na seznamu použité literatury a pramenů?</i>	1 - 2
Stručné slovní hodnocení: Autorka se zdroji pracuje přehledně, v teoretické části by bylo vhodné využívat spíše analýzu než kompilaci.	
Struktura práce, formulační a gramatická úroveň, grafická úprava <i>Je práce vhodně strukturovaná? Odpovídá formulační i gramatická úroveň magisterské práci?</i>	2
Stručné slovní hodnocení:	

Celková známka před obhajobou: 3

pozn.: Lze udělovat známky od 1 do 4. V případě, že bude jedna část práce hodnocena známkou 4, je třeba práci nedoporučit k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

(Je nutno vyplnit, aby se student mohl připravit na obhajobu; počet témat a připomínek upravte podle Vaší potřeby.)

Jak autorka definuje terapeutický rozměr sociálního zemědělství?

Celkové vyjádření/komentář oponenta práce:

(Není povinné.)

Předkládaná diplomová práce je velmi zajímavá, co se zaměření týče, velmi hezky odpovídá oboru studia a předkládá ke zkoumání relativně novou oblast. Bohužel provedení výzkumu i jeho zakotvení v teorii má řadu slabších míst, na které si dovoluji upozornit.

Hlavním problémem teoretické části je její velmi obecný charakter a kompilace, která je používána jako hlavní metoda. Autorka na sebe vrství jednotlivá témata, které nějak souvisejí s cíli výzkumu, toto vrstvení ale nemá nějakou jasnou logiku a zcela postrádá jasnou strukturu. Touto metodou se pak paradoxně stává to, že autorka v teoretické části nedefinuje, co rozumí terapeutickým charakterem sociálního zemědělství.

Kdybych měla výše uvedené demonstrovat na konkrétních částech práce, pak např. podkapitola 2.3.2 je věnována sociální práci – autorka celý vědní obor de facto redukuje na tvrzení, že je roztržitý, což v ČR bezesporu je pravda, pak by ale bylo užitečné podívat se na zahraniční zdroje a hledat propojení právě mezi metodami sociální práce a sociálním zemědělstvím, což už autorka nedělá.

Podobný typ kompilace je patrný i v části, která se zabývá různými terapeutickými směry pracujícími se zvířaty a přírodou. Jedná se zde o výčet, přitom by téma bylo možné velmi hezky strukturovat podle míry napojení na přírodu, etablování jednotlivých směrů nebo napojování právě na oblast sociálního zemědělství, které je v práci jakoby na pozadí, ale jednotlivé části se k němu přímo nevztahují. Jasnější napojení na základní sledované téma a lepší strukturování by tak zamezilo historickým přeskokům od Hippokrata po Rushe na jedné stránce.

Přestože autorka volí pro analýzu koncept práce s potřebami, v té části práce, kde se věnuje různým terapeutickým směrům, chybí jeho jasnější zadefinování. Autorka bez

jasného zdůvodnění vybírá z celé řady terapeutických směrů několik teorií potřeb a ty opět představuje v jakési kompilaci bez napojení na centrální téma práce.

V práci není nastíněné, co vlastně autorka myslí terapeutickým charakterem sociálního zemědělství. Jedná se o slovo terapeutický v přeneseném významu slova – tedy jako hojivý ve smyslu nějakého paralelního procesu anebo terapeutický ve smyslu cíleného terapeutického využití sociálního zemědělství?

Na straně 44 autorka píše: „Následující analýza výsledků vycházejících z rozhovorů, pozorování a analýzy dokumentů je rozdělena do tematicky uspořádaných kapitol podle hlavních sledovaných aspektů terapeutického charakteru sociálního zemědělství. Při analýze dat vzniklo celkem devět podkapitol, jež jsou výsledkem analýzy a patří mezi ně seberealizace, překonávání překážek a náročnost práce, péče, starostlivost a individuální přístup, zodpovědnost, komunita, režim, surovost přírody, přirozený koloběh a kontakt se smrtí, práce na farmě v porovnání s jiným zaměstnáním, výsledky práce a uspokojení“

Myslím, že v tom spočívá hlavní problém práce. Tzv. „sledované aspekty terapeutického charakteru sociálního zemědělství“ by měly vyplynout z teoretické části práce. Tady jsou ale předkládány jako určitý fakt nebo fenomén, ke kterému autorka vztahuje analýzu dat, aniž by bylo jasné, proč právě tyto a ne jiné aspekty. Autorka se přitom odvolává na to, že se jedná o kategorie vzniklé na základě analýzy dat, což je důvěryhodné. I tak by ale měl existovat nějaký teoretický rámec, který by celou problematiku ukotvil.

Z hlediska sběru dat jsou dle mého názoru čtyři rozhovory málo. Autorka by naopak mohla jako relevantní zdroj dat použít např. terénní deník, což by se v takovémto prostředí nabízelo, to ale nedělá. Není tedy jasné ani kolik času na farmě strávila a na základě jak robustní datové základny výsledky předkládá.

Opírat důležitost rituálů pro člověka o Fulghuma (str. 52) je dle mého názoru zavádějící. Lze samozřejmě používat i popularizační literaturu, analýza dat by ale měla být opřena o exaktní základ, který v práci chybí.

Interpretace teorií potřeb v závěrečné kapitole je z mého hlediska zavádějící. Myslím, že jediní, kdo jsou schopni o svých potřebách adekvátně referovat, jsou účastníci výzkumu a ti byli dva, na potřeby a jejich naplňování se jich ale během výzkumu nikdo neptal a to ani explicitně, ani oklikou. Text dělá dojem, že autorka dopředu dané prostředí obdivuje a chce v něm najít odpověď na naplňování terapeutické role sociálního zemědělství. Tu samu o sobě nerozporuji, ale domnívám se, že by bylo užitečné zaujmout ke zkoumané látce kritický odstup a vidět ji komplexněji. Závěrečná diskuze a samotné závěry jsou pak de facto jen shrnutím předchozího textu, což je škoda.

V Praze dne 25.5. 2022

.....

Podpis oponenta práce.

Studijní program Studia občanské společnosti
Fakulta humanitních studií
Univerzita Karlova

Study program of Civil Society Studies
The Faculty of Humanities
Charles University